

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 280/2024-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária Ivan Syrový, s.r.o., Kadnárova 83, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B5-14C/30/2017 takto

rozhodol:

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B5-14C/30/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje** v konaní sp. zn. B5-14C/30/2017 **konať** bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 500 eur**, ktoré mu **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. apríla 2024 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhoval prikázať mestskému súdu konať bez zbytočných prieťahov a priznať mu finančné zadostučinenie 5 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) 13. júla 2017 domáhal ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy. Okresný súd 20. novembra 2018 rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalovaného z dôvodu neprítomnosti na pojednávaní konanom 20. novembra 2018. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie žalovaného uznesením sp. zn. 6Co/120/2019 z 31. mája 2019 rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

3. Na podnet sťažovateľa 9. októbra 2019 generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podal na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolanie, ktoré uznesením sp. zn. 5CdoGp/1/2019 z 15. júla 2021 zamietol. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ústavným súdom uznesením sp. zn. I. ÚS 171/2022 z 31. marca 2022 odmietnutá.

4. Podľa tvrdení sťažovateľa vec nie je právoplatne skončená. Po odmietnutí ústavnej sťažnosti okresný súd nariadil termín pojednávania na 27. apríl 2023, no vec nie je ukončená a okresný súd je už viac ako jeden rok v namietanom konaní nečinný. Sťažovateľ poukazuje na osobitosť konania, ktorá spočíva v zásahu do jeho osobnostných práv. Namietal celkovú dĺžku konania v trvaní viac ako sedem rokov.

II.

Posúdenie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 280/2024 z 28. mája 2024 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

6. Mestský súd vo vyjadrení uviedol, že od podania žaloby vo veci konal plynule a bez zbytočných prieťahov. Vykonal potrebné procesné úkony pred nariadením pojednávania, rozhodol na prvom pojednávaní. Podľa jeho tvrdení na celkovú dĺžku konania malo vplyv uplatňovanie riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov, ako aj implementácia súdnej mapy a zmena zákonného sudcu. Posledné pojednávanie sa uskutočnilo 27. apríla 2023, ktoré bolo odročené na neurčito v dôsledku potreby schválenia rozvrhu práce mestského súdu a vykonania výsluchu štyroch svedkov. Následne došlo k prerozdeleniu spisu novej zákonnej sudkyňi.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania sporovej strany a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Ústavný súd [obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“)] prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP z 30. 3. 2023 vo veci Roth Nevedálová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 50525/21, bod 11, obdobne nález sp. zn. IV. ÚS 465/2022).

8. Ústavný súd neprehliada, že namietané konanie sa týka ochrany osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy, čo predstavuje bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov (III. ÚS 106/2024, III. ÚS 108/2024, I. ÚS 205/2024). Ústavný súd nemôže dosiaľ vec hodnotiť ako nadmerne právne a skutkovo zložitú, pretože k žiadnemu rozsiahlemu dokazovaniu v konaní dosiaľ nedošlo. V správaní sťažovateľa neboli zistené také skutočnosti, ktoré by významne prispeli k celkovej dĺžke konania. Ústavný súd môže sťažovateľovi vytknúť, že v priebehu namietaného konania sa nepokúsil upozorniť na prieťahy v konaní aspoň písomnou či telefonickou urgenciou. Uvedené skutočnosti ústavný súd zohľadnil pri priznaní primeraného finančného zadosťučinenia (porov. III. ÚS 623/2022).

9. Ústavný súd hodnotil celkovú dĺžku konania v trvaní viac ako sedem rokov od podania žaloby (13. júla 2017). Okresný súd rozhodol po jednom roku, a to rozsudkom pre zmeškanie žalovaného. Krajský súd na odvolanie žalovaného uznesením z 31. mája 2019 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Na podnet sťažovateľa 9. októbra 2019 generálny prokurátor podal na najvyššom súde dovolanie, ktoré uznesením z 15. júla 2021 zamietol. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ústavným súdom uznesením sp. zn. I. ÚS 171/2022 z 31. marca 2022 odmietnutá. Z vyjadrenia mestského súdu vyplýva, že pojednávanie nariadené na 27. apríl 2023 bolo odročené na neurčito v dôsledku vykonania dokazovania prostredníctvom výsluchu svedkov. Celková dĺžka konania sa nepochybne predĺžila aj zmenou zákonného sudcu v konaní.

10. Ústavný súd vychádzal zo svojej ustálenej rozhodovacej praxe, podľa ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou a nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (III. ÚS 635/2022, III. ÚS 660/2022). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (III. ÚS 704/2022). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (čl. 17 Civilného sporového poriadku).

11. Mestský súd celkovú dĺžku konania ospravedlňoval zmenou zákonného sudcu a prechodom súdництва v dôsledku súdnej reformy. Ústavný súd konštatuje, že uvedené skutočnosti nie sú lichotivé a nepochybne prispeli k celkovej dĺžke konania. Systémové zlyhania pri správe súdництва bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prieťahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nie je pomenovanie príčin prieťahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Preto akékoľvek okolnosti týkajúce sa súdnej reformy (tzv. súdnej mapy) nemôžu byť na ťarchu sporovej strany, i keď reorganizácia súdництва potrebuje nevyhnutný čas na jej adaptáciu (porov. III. ÚS 471/2023).

12. Trvanie súdneho sporu (viac ako sedem rokov) bez prejednania sporu vybočilo z rámca požiadavky dosiahnutia právoplatného rozhodnutia vo veci v primeranej lehote. Ústavným súdom posúdené okolnosti odôvodňujú, aby vyslovil porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 48

ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (porov. rozsudok ESĽP z 20. 5. 2021 vo veci Sarkocy proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 62753/19).

13. Preskúmaná vec sťažovateľa dosiaľ nie je rozhodnutá a z vyjadrenia mestského súdu je zrejmé, že v konaní je potrebné vykonať dokazovanie prostredníctvom výsluchov svedkov, čím sa konanie nepochybne predĺži. Ústavný súd preto doplnil ochranu aj o uloženie príkazu vo veci konať [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

III.

Primerané finančné zadosťučinenie a náhrada trov konania

14. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 5 000 eur. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu namietaného porušenia (III. ÚS 189/2023). O takýto prípad bez pochybnosti ide aj v preskúmanej veci. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, predmet posudzovaného konania (žaloba o ochranu osobnosti a nemajetkovej ujmy), povahu a význam dotknutých práv (procesné postavenie žalobcu), namietanú dĺžku konania (viac ako sedem rokov), správanie sťažovateľa, ako aj vlastnú judikatúru týkajúcu sa výšky priznávaného finančného zadosťučinenia (III. ÚS 336/2021, III. ÚS 590/2022, III. ÚS 108/2023). Ústavný súd vzhľadom na všetky tieto okolnosti považoval za spravodlivé priznať sťažovateľovi 2 500 eur [§ 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde].

15. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti). Náhrada trov právneho zastúpenia tak predstavuje 856,75 eur vrátane 20 % DPH.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. augusta 2024

Peter Molnár
predseda senátu